

2) att Riksdagen ville godkänna i nämnda underdåniga utlåtande likaledes framställda förslag till stat för den så omorganiserade veterinärförvaltningen.

Stockholm den 24 januari 1911.

J. P. Jesperson.

Axel Vennersten.

Nr 35.

Af herr **Vennersten** m. fl., om förhöjd aflöning åt yrkesinspektörerna.

Uti statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t under sjunde hufvudtiteln föreslagit riksdagen att, till anordnande af fabriksinspektionen, på extra stat för år 1912 anvisa bland annat till aflöning åt åtta yrkesinspektörer 40,000 kronor med 5,000 kronor till enhvar för år räknadt.

Vid föredragning af detta ärende anförde herr statsrådet bland annat följande: »Med erinran därom att den s. k. yrkesfarekommittén eller den af Kungl. Maj:t den 20 januari 1905 tillsatta kommittén för verkställande af revision af lagen angående skydd mot yrkesfara och lagen angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke m. m. den 9 december 1909 afgifvet underdånigt betänkande, innefattande, bland annat, förslag till förändrad organisation af yrkesinspektionen och i samband därmed lönereglering för dess personal, tillåter jag mig meddela, att öfver betänkandet af Eders Kungl. Maj:t infordrade utlåtanden ännu icke alla inkommit och att på grund häraf någon af kommitténs förslag föranledd framställning till innevarande års Riksdag icke kan med-

hinnas. I anseende härtill och då jag af skäl, som jag vid föredragning inför Eders Kungl. Maj:t den 14 januari 1910 af fråga om provisorisk löneroglering för befattningshafvare i kommerskollegium m. m. anförde till statsrådsprotokollet och om hvilka jag tillåter mig erinra, i öfrigt icke finner mig kunna ifrågasätta ändring i det belopp, hvarmed förevarande anslag senast utgått, hemställer jag — — —.»

De skäl, som här senast åberopas från föredragningen den 14 januari 1910, torde kunna sammanfattas i följande, som återfinnes under sjunde hufvudtiteln för år 1910 sid. 77: »Utom det att befattningarna såsom bergmästare och yrkesinspektörer falla utom de centrala ämbetsverken och sakna i afseende å ställning och löneförmåner motsvarighet inom nämnda ämbetsverk, äro befattningarna ej heller jämförbara med andra redan nyreglerade tjänster.»

När frågan under föregående år genom kungl. kommerskollegium framfördes kunde nämligen med skäl framhållas, att då den ofvan omnämnda s. k. yrkesfarekommittén redan 1909 avslutat sitt arbete, sannolikhet förefanns, att redan till 1911 års Riksdag en kungl. proposition skulle framläggas rörande ny yrkesfarelag och i samband därmed förändrad organisation af yrkesinspektionen, hvarigenom en löneroglering för yrkesinspektörerna endast undanskötes för ett år.

Då emellertid af departementschefens ofvan anförda yttrande framgår, att någon dylik proposition ej kan förväntas innevarande år, hafva vi ansett oss böra bringa frågan inför riksdagen.

Arfvodet för yrkesinspektör fastställdes vid yrkesfarelagens tillkomst år 1889 till 5,000 kronor per år, och har sedan dess, således på mer än tjugo år, ej undergått någon förändring, och den enda löneökning, som kommit yrkesinspektörerna till del, är det af Riksdagen under senare år beviljade extra lönetillägg, som utgår till vissa tjänstemän. När ofvanberörda arfvode år 1889 fastställdes, hade yrkesinspektörerna att utöfva tillsyn endast öfver efterlefnaden af lag angående skydd mot yrkesfara af år 1889. Sedan dess har emellertid tillkommit Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående försiktighetsmått till förekommande af käkbensbrand bland arbetare i tändsticksfabriker af år 1896, lag angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke af år 1900, Kungl. Maj:ts nådiga giftstadga af år 1906 samt lag angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag

af år 1909, hvilkas efterlefnad samtliga lagts under yrkesinspektörernas tillsyn. Härtill kommer, att lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete af år 1901 äfven belastat yrkesinspektörerna med en mängd förfrågningar och yttrandens afgifvande. Naturligt är, att yrkesinspektörernas arbetsbördas afsevärdt ökats under dessa år, hvarom man kan erhålla en föreställning genom det antal handlingar, som expedierats per år.

År 1895, det första år, för hvilket tillförlitliga siffror kunnat erhållas, expedierades 944 handlingar per inspektör och steg detta antal till 1,965 under år 1900 samt utgjorde under 5-årsperioden 1896—1900 i medeltal 2,168 per inspektör.

Under 5-årsperioden 1901—1905, då yrkesinspektörernas antal ändock ökats från 5 till 8, utgjorde samma siffra 4,316 och har densamma under följande år alltjämt ökats samt uppgick år 1909 till ej mindre än 5,861.

Allmänt torde äfven erkännas, att yrkesinspektörernas verksamhet kräfver ett stort ansvar samt ställer stora fordringar ej endast på befattningshafvarnes teoretiska och praktiska kunskaper och erfarenhet utan äfven på egenskaper af rent personlig art. Det vore äfven säkerligen ej endast för de under yrkesinspektörernas tillsyn stående lagarnas rätta tillämpning utan äfven för dem dessa lagar beröra mer än vanskligt, om genom en allt fortfarande låg och efter nuvarande lefnadskostnader för knappt tillmätt aflöning, dessa befattningars rekrytering med i alla afseenden fullt kvalificerade krafter skulle försvåras, något som ej förefaller osannolikt särskildt i betraktande af de betydande löneförmåner, som i enskild tjänst tillkommer teknici med motsvarande kvalifikationer.

Detta torde äfven ha varit kungl. kommerskollegii åsikt, när detsamma i samband med den reglering af de centrala ämbetsverkens aflöningsförmåner, som framlades 1910, äfven påyrkade en reglering af yrkesinspektörernas arfvoden. När Kungl. Maj:t ej ansåg sig kunna tillstyrka denna på den grund att yrkesinspektörsbefattningen fölle utom de centrala ämbetsverken, kan detta betraktas som ett fullgiltigt formellt motiv från Kungl. Maj:ts sida, men bör ej kunna utgöra något reellt motiv för Riksdagen att nu ej upptaga saken till afgörande.

Ett andra skäl, som Kungl. Maj:t anförde som motiv för att ej upptaga frågan föregående år, var att yrkesinspektörerna i afseende å ställning och löneförmåner saknade motsvarighet inom de centrala

ämbetsverken och ej heller vore jämförbara med andra redan ny-reglerade tjänster.

Emellertid bör en jämförelse väl kunna göras mellan å ena sidan yrkesinspektörerna och å andra sidan de tjänstemän inom kungl. patentverket, för hvilka gälla liknande teoretiska kompetensfordringar och som i sin tjänsteutöfning hafva ungefär samma självständighet som yrkesinspektörerna, men ställas på dessa senare större fordringar på föregående praktisk verksamhet. De befattningshafvare inom kungl. patentverket, hvilka närmast torde öfverensstämma med yrkesinspektörerna, äro öfveringenjörerna, hvilka äfven förut åtnjutit ungefär samma löneförmåner som yrkesinspektörerna eller 5,500 kronor i lön och tjänstgöringspengar med tre ålderstillägg å 500 kronor, medan yrkesinspektörerna åtnjutit ett arfvode af 5,000 kronor och 500 kronor i extra lönetillägg. Vid 1910 års riksdag beslöts en provisorisk lönereglering för kungl. patentverket, därvid öfveringenjörernas löneförmåner ökades med 1,540 kronor eller från 5,500 till 7,040 kronor med bibehållande af ålderstilläggen.

Den förut omnämnda yrkesfarekommittén har i sitt betänkande äfven uppgjort förslag till yrkesinspektionens omorganisation, samt därvid framkommit med siffror å tänkta löneförmåner, därvid angifves, att yrkesinspektörernas begynnelseaflöning torde, i betraktande af de lönevillkor, som för närvarande i allmänhet erbjudas ingenjörer i enskild tjänst, ej kunna sättas under 6,000 kronor med tre ålderstillägg af hvarterdera 500 kronor. Härvid är dock att bemärka den minskning i distriktens storlek, som detta förslag afser, de ökade biträdande arbetskrafterna, den höjda reseersättningen samt rätten till pension, som samtidigt föreslås, allt faktorer som böra medtagas vid bedömande af löneökningens relativa storlek och betydelse.

Samtidigt med den kritik, som vid Sveriges Industriförbunds årsmöte sistlidne höst från förbundsmedlemmars sida ägnades det lagförslag, som af yrkesfarelagskommittén utarbetats, uttalades från samma håll behovet af en löneökning för yrkesinspektörerna. Vid sammanfattningen af sin kritik yttrade öfveringenjör Svedberg följande, hvilket förut framhållits äfven af skånska handelskammaren: »att med hänsyn därtill, att de nuvarande yrkesinspektörernas arbetsbörda är alltför stor och deras lönevillkor alltför dåliga, förslaget i *dessu* hänseenden bör innefatta lämpliga förbättringar, och bör då

särskildt i lönefrågan hänsyn tagas till de önskningsar, yrkesinspektörerna i sin senaste framställning till Kungl. Maj:t framburit».

Den framställning, som här afses, afgafs till kungl. kommerskollegium och innehöll hemställan om att yrkesinspektörerna måtte komma i åtnjutande af samma löneförmåner, som tillerkänts innehafvare af byråchefsbefattning i kungl. statskontoret eller 8,100 kronor jämte två ålderstillägg, hvartera å 600 kronor.

Den löneökning, som vid en provisorisk reglering af yrkesinspektörernas arfvoden lämpligen bör läggas till grund, torde vara den, som 1910 års Riksdag beslutat för öfveringenjörerna vid patentverket, så att arfvodet till yrkesinspektör skulle utgå med en afrundad summa af 7,000 kronor, utgörande en ökning i anslaget till fabriksinspektionen af 16,000 kronor. Denna summa utgör dock ej den ökning i utgifter, som förorsakas statsverket, då naturligen det hittills utgående lönetillägget tillkommande yrkesinspektörerna och uppgående till 4,250 kronor vid sådan reglering indrages.

På grund af hvad sålunda anförts hemställes om sådan ändring i 38 punkten under sjunde hufvudtiteln, att anslaget till yrkesinspektörernas arfvoden höjes med 16,000 kronor, samt att utöfver hvad som sålunda beviljats för 1912 må, för retroaktiv verkan redan för 1911, beviljas ytterligare 16,000 kronor, och att sålunda Riksdagen för sin del ville besluta, att samma punkt måtte få följande förändrade lydelse:

att för anordnande af fabriksinspektionen, på extra stat för år 1912 anvisas

dels till aflöning åt åtta yrkesinspektörer 56,000 kronor med 7,000 kronor till enhvar per år räknadt, dels till arfvode åt en assistent i kommerskollegium 3,000 kronor,

dels till bestridande af kostnaden för skrifbiträden och likartade utgifter äfvensom för hyra, uppvärmning, belysning och städning af expeditionslokal 12,000 kronor och

dels till Kungl. Maj:ts förfogande för godtgörelse åt tillfälligt förordnade inspektörer 2,000 kronor

eller tillhopa 73,000 kronor,

samt för löneökning åt yrkesinspektörerna från och med ingången af 1911 ytterligare 16,000 kronor, att af Kungl. Maj:t förskottsvis utanordnas.

Stockholm den 23 januari 1911.

Axel Vennersten.

S. H. Kvarnzelius.

John Jeansson i Kalmar.

Ivan Svensson.

Nr 36.

Af herr **Widén m. fl.**, om förhöjdt anslag till bidrag för anläggning af nya vägar m. m.

Af statsverkspropositionen, 6:te hufvudtiteln, inhämtas, att kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrifvelse till Kungl. Maj:t gjort framställning, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska förhöjning af anslaget till anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar från förut utgående 1,250,000 kronor till 2,000,000 kronor.

Kungl. Maj:t har dock »med hänsyn till de stora kraf, som i öfrigt ställas på statens kassa» ansett framställningen till Riksdagen böra för närvarande inskränkas att omfatta en höjning af anslaget med allenast 250,000 kronor.

Behovvet af anslagets höjning till den af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna summan är emellertid synnerligen trängande, ett af de mest trängande, som för närvarande äro föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Detta erkännes ock af civilministern, som framhåller, att utvecklingen af vårt vägväsen »otvifvelaktigt är af allra största betydelse för landets framåtskridande», samt att genom den af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda utredningen »torde få anses ådagalagd, att ifrågavarande anslag är för sitt ändamål synnerligen otillräckligt».